

Lagutskottets betänkande

1983/84:20

om översyn av reglerna om godtrosvärv

Ärendet

I betänkandet behandlas motion 1983/84:894 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om stärkta rättigheter för den bestulne i samband med häleri.

Gällande rätt

I svensk rätt har sedan länge gällt att i god tro gjorda förvärv av lösöre från den som har egendomen i sin besittning blir gällande även i vissa fall då överlåtaren inte var egendomens ägare eller eljest hade rätt att disponera över den. Om förutsättningarna för ett godtrosvärv är uppfyllda anses äganderätten till egendomen ha övergått till förvärvaren. Han blir därmed skyddad mot anspråk från den ursprunglige rättsinnehavaren på att återfå egendomen. Dennes rätt utslocknar helt; dock har han i allmänhet rätt att lösa till sig egendomen. En närmare redogörelse för gällande rätt finns i betänkandet LU 1982/83:20.

Utredningen (Ju 1980:6) om godtrosvärv av stöldgods m. m.

På begäran av riksdagen tillkallade regeringen hösten 1980 en särskild utredare med uppdrag att se över gällande ordning i fråga om godtrosvärv av stöldgods m. m.

I direktiven uttalas bl. a. att det finns skäl som talar för att den rätte ägaren behandlas mer gynnsamt än f. n. i fall då han har förlorat sin egendom genom brott. En modifiering av den gällande ordningen i fråga om godtrosvärv i sådana fall skulle enligt direktiven också kunna leda till en ökad försiktighet hos allmänheten när det gäller handel med egendom som utbjuds på ovanligt förmånliga villkor eller annars under sådana förhållanden att egendomen kan misstänkas vara stöldgods e. d. En närmare redogörelse för innehållet i direktiven finns i LU 1982/83:20.

Motionsmotivering

Till stöd för yrkandet i motion 894 anför motionärerna (motiveringen finns i motion 1983/84:891) att narkomaner finansierar sitt missbruk genom försäljning av stöldgods och att häleribrotten således är en förutsättning för narkotikahandeln. Enligt motionärerna är det därför nödvändigt att kampen

mot hälerierna intensificeras. Motionärerna anser det angeläget att det pågående utredningsarbetet beträffande reglerna om godtrosvörvärv påskyndas så att en lagändring kan åstadkommas som stärker den bestulnes ställning.

Tidigare behandling

Frågan om godtrosvörvärv av stöldgods har under de senaste 20 åren övervägts flera gånger i olika sammanhang, senast i riksdagen år 1983 med anledning av bl. a. en motion med samma yrkande som den nu aktuella. En närmare redogörelse för frågans tidigare behandling finns i betänkandena LU 1981/82:20 och 1982/83:20, vartill hänvisas.

Utskottet

Enligt svensk rätt gäller sedan länge att den som förvärvar en sak av någon som inte hade rätt förfoga över den ändå blir ägare till saken, om han var i god tro, dvs. varken insåg eller borde ha insett att den andre saknade förfoganderätt. Genom godtrosvörvärvet utsläcks således den tidigare ägarens rätt till saken. Denne kan dock i allmänhet lösa till sig saken från den godtroende förvärvaren genom att betala ersättning för den.

Som framgår av redogörelsen ovan tillkallades år 1980 på riksdagens begäran en utredning för att se över gällande ordning beträffande godtrosvörvärv av bl. a. stöldgods. I motion 1983/84:894 begärs att utredningsarbetet påskyndas så att en lagändring kan åstadkommas som stärker den bestulnes ställning.

Enligt vad utskottet inhämtat beräknar utredningen avlämna ett slutbetänkande under mars i år. Någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionen är således inte erforderlig.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motion 1983/84:894.

Stockholm den 21 februari 1984

På lagutskottets vägnar

PER-OLOF STRINDBERG

Närvarande: Per-Olof Strindberg (m)*, Lennart Andersson (s), Stig Olsson (s), Martin Olsson (c), Elvy Nilsson (s), Allan Ekström (m), Owe Andréasson (s), Stig Gustafsson (s), Sigvard Persson (c), Per Israelsson (vpk), Margit Gennser (m)*, Inga-Britt Johansson (s), Kersti Johansson (c)*, Berit Löfstedt (s) och Sten Andersson i Malmö (m).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.